

NOVUM

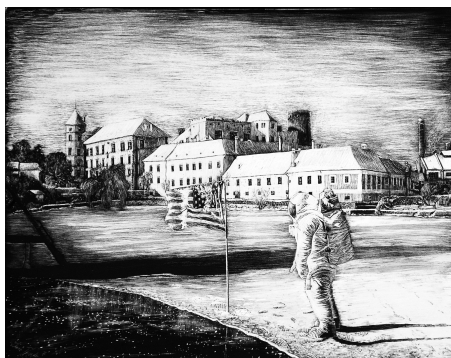
Muzeum Jindřichohradecka

duben 2022

ČERNÁ PŮL, PŮL BÍLÁ

Muzejní výstavní sezóna roku 2022 bude slavnostně zahájena již v sobotu 2. dubna, kdy proběhne vernisáž výstavy velmi výstižně nazvané *Černá půl, půl bílá*. Samotný název doplňuje podtitul *Scratchboardy a oleje Zdeňka Pundy*. O několik řádek níže dojde na vysvětlení použitého anglického termínu a na krátké představení samotného výtvarníka, mimo jiné jindřichohradeckého rodáka.

Výraz scratchboard odkazuje nejen na materiál, ale hlavně na celou ilustrační techniku, v níž se používají ostré nože a nástroje, jimiž se ryje do tenké vrstvy bílého kaolinu potaženého černou čínskou tuší. Scratchboard, v jednoduchém překladu destička pro škrabání, může být rovněž tvořena několika mikrovrstvami různobarevného jílu. Tlak, který umělec vyvine na rýcí nástroj, určí barvu, která se v obraze odhalí. V tomto případě se používá i anglický název clayboard, tedy deska s jílovou rýcí vrstvou. Další používanou variantou materiálu může být foliový papír pokrytý černým inkoustem a jeho vyškrábáním se odhalí spodní lesklý povrch.

Isitní malíř a grafik Zdeněk Punda (1965) dokázal impulsy vzešlé během svého dětství prožitého v typické jihočeské krajině proměnit v cennou uměleckou inspiraci. Nejdříve se odrazila ve specifické hře na akordeon, později vedla k založení a účinkování v experimentálním divadelním uskupení Le Škleb, se kterým po dlouhá léta působil v Praze. Během této doby ztvárnil například roli Jamese Bonda, Mefistofela, pana Myslivce či mrštného kačkovského lyžaře, v nichž vždy spojoval jak svůj osobitý šarm, tak pěvecké a pohybové výkony. Ostatné divadelní motivy hry, iluze, klamu, přetvářky a ironie se velmi často objevují i mezi náměty, které v Pundově grafické tvorbě můžeme sledovat neustále. V současné době, kdy se opět navrátil do krajiny svého dětství, jeho rukou a za pomoci netypické výtvarné techniky vzniká velmi zajímavé, detailní a propracované výtvarné dílo.

Nezbývá než všechny zájemce pozvat na slavnostní vernisáž, která tedy proběhne 2. dubna ve dvě hodiny odpoledne. S umělcovým dílem všechny návštěvníky seznámí Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D. a zahraje volné hudební seskupení Praha 2.

Jakub Valášek

ŠERKA, ŠÁŠÍ, MĚCHURA – TO JE NAŠE KULTURA

Od počátku dubna až do 6. ledna 2023 bude ve výstavní síni v minoritském klášteře opět přístupna inovovaná výstava seznamující s tradičními jihočeskými lidovými obyčeji a svátky tak, jak se kdysi slavily a také tak, jak probíhají dnes v průběhu celého období zvykoslovného roku. V pozadí nezůstávají ani zvyky dnes již téměř zapomenuté, ale v našich oblastech přesto stále dodržované.

Snahou je prezentovat nejen notoricky známé výroční zvyky, slavnosti a lidové zábavy, jakými jsou Velikonoce, čarodějnice, máje, poutě, Advent, Mikuláš, Vánoce, Tři králové a masopust, ale také třeba vynášení smrtky, konopickou, barborky, lucky, klíbnu a mnohé další, které sice dnes již patří spíše

ke vzácným jevům, ale přesto se stále na několika málo místech v jihočeských regionech vyskytují. Pozornost byla věnována také nově vznikajícím a obnoveným tradicím, jejichž životaschopnost ukáže teprve čas.

Součástí výstavy je bohatý edukační program, který je určen nejenom pro jednotlivce, ale také pro celé školní skupiny. Ty se zároveň budou moci účastnit speciálních edukačních bloků, které se budou věnovat zvykům probíhajícím od jara do zimy. Výstavu tak mohou navštívit celkem 4x a vždy se dozvědí něco nového a vyrobí si také různé výrobky typické pro určitou část ročního období.

Alexandra Zvonařová

VELIKONOČNÍ VESELICE

Po téměř tříleté odmlce se letos opět budeme moci radovat při *Velikonoční veselici*, která se bude konat v sobotu 9. dubna 2022 od 9.30 hodin v areálu Muzea Jindřichohradce ve Štítného ulici 124/I. Čekají nás tradiční velikonoční dílny – pletení pomlázek, barvení kraslic, velikonoční trhy s výrobky chráněných dílen Nazaret z Borovan, Otevřená Okna z Jindřichova Hradce a dalších. Nebude chybět ukázka tradičních řemesel, Luďkova Hračkolna, dlouhoruký harmonikář Ondřej Vácha, cimbállovka Notečka, Jarošovská krojová družina a průvod s Kraslicovníkem za doprovodu řehaček dětského rytmického orchestru Hakuna Matata.

Aby se náš Kraslicovník zase mohl pyšnit krásnými kraslicemi a zdobit tak jindřichohradecké náměstí až do 18. dubna, uskuteční se v termínu od 28. března do 8. dubna 2022 v konferenčním sále ve Štítného ulici velikonoční výtvarné dílny pro žáky mateřských a základních škol.

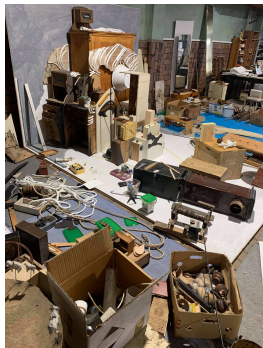
Těšíme se na vaši hojnou účast!

Martina Machartová

JINDŘICHOHRADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY STÁLÁ EXPOZICE – PORTRÉT TOMÁŠE KRÝZY

V rámci pátého, o rok odloženého ročníku festivalu *Jindřichohradecké JINoHRÁtky aneb Dejte děti do jeslí* proběhlo slavnostní představení originální instalace českobudějovického rodáka, sochaře a vizuálního umělce Patrika Proška (1974). Nosné téma všech uplynulých ročníků, tedy otázku recyklace, oslovený umělec po svém znovu zpracoval a přetavil ji do portrétu, v němž vzdal hold tvůrci největšího lidového mechanického betlému na světě, jindřichohradeckému punčochářskému mistrovi Tomáši Krýzovi (1838–1918).

Samotná instalace, přestože se nenachází na veřejném prostranství, nezůstává lidem úplně skryta, stala se totiž významnou součástí návštěvnického okruhu našeho muzea. Lze ji dlouhodobě shlédnout v sakristii kostela sv. Jana Křtitele. Jindřichohradecký portrét se zároveň stal jedinou českou mimopražskou anamorfni realizací sochaře Patrika Proška, čímž byla umocněna exkluzivita tohoto uměleckého počínu.

A co vlastně anamorf znamená? Původ slovního spojení anamorfóza pochází z řečtiny, je totiž odvozeno z řecké předpony *ana-*, což znamená zpět, znovu a slova *morphe* tvar a forma. Ve výtvarném umění to buď znamená zkreslené zobrazení anebo perspektivu, které vyžadují zaujmutí správného úhlu pohledu pro správné sloučení pozorovaného obrazu. Mezi slavné průkopníky této umělecké techniky patřili v první polovině 20. století světoznámí malíři a umělci Salvador Dalí, Marcel Duchamp či Jan Dibbets.

Předlohou uměleckému dílu se stala jediná známá fotografie Tomáše Krýzy uložená ve sbírce muzea – rodinný snímek, na kterém byl punčochářský mistr zachycen mezi svými blízkými. Patrik Prošek ho pomocí moderních médií zrealizoval do podoby „mistrových kutilských dílny“,

kteřá se mu tak trochu zbláznila. Všechny použité předměty, v konečném počtu něco přes tisíc kusů, se nakonec přeskupily do jeho portrétu o celkových rozměrech 2,1 x 2,5 x 3,5 metru. Základní hmotu podobizny sochař vystavěl za pomoci starého nábytku – skříně, stolu a kamen, z části i z více než sto let starých ostrostřeckých terčů. Výplně polepil ukázkami dobového tisku či humoristickými časopisy. Dále do Krýzova portrétu, což je z hlediska samotného konceptu díla důležité, zakomponoval i několik již vyřazených součástí původních jesliček. Jednalo se o části domečků, povozů a některé drobné mechanické části. Využity byly i figurky a zvířátka. Vše na první pohled podporuje pracovní chaos, který samozřejmě ke kutilské dílně neomyslně

patří, ale nakonec jen vytrvalý pozorovatel získává ze správného úhlu finální řád zformovaný do realisticky vypadajícího portrétu betlemáře Tomáše Krýzy.

Jakub Valášek

Zprávy

Expozice v jezuitském semináři jsou od 1. dubna otevřeny denně mimo pondělí od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je v dubnu otevřena pouze o víkendech a svátcích od 10.00 do 12.30 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Výstavní prostory v minoritském klášteře jsou otevřeny od 1. dubna 2022 mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin. **Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatel-nou** ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost po celý rok v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Od 1. dubna bude ve výstavním sále „Ve Svatojánském“ v objektu bývalého minoritského kláštera přístupna výstava **ŠERKA, ŠAŠÍ, MÉCHURA – TO JE NAŠE KULTURA**, která je věnována jihočeským lidovým zvykům v průběhu celého roku. Výstava bude doplněna bo-hatým edukačním programem a bude otevřena do 6. ledna 2023.

V sobotu 2. dubna 2022 ve 14.00 hodin proběhne vernisáž výstavy **ČERNÁ PŮL, PŮL BÍLÁ**. Ve výstavní síni „V jezuitském semináři“ na Balbínově náměstí budou vystaveny scratch-boardy a oleje Zdeňka Pundy. Výstava potrvá do 29. května 2022.

Srdečně vás po „covidové“ odmlce zveme na tradiční **VELIKONOČNÍ VESELICI** pořá-danou v sobotu 9. dubna 2022 od 9.30 do 16.00 hodin v areálu bývalého minoritského kláštera ve Štítného ulici.

Stále můžete navštívit autorskou výstavu vizuálního umělce **PATRIKA PROŠKA – HIC ET NUNC**, která byla zhotovena přímo pro prostor křížové chodby minoritského klášte-ra ve Štítného ulici. Výstava je prodloužena do 31. května 2022 a od 1. dubna je přístupna denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin.

V konferenčním sále v minoritském klášteře pokračuje výstavka **J. A. KOMENSKÝ VE SBÍRKÁCH MUZEA** s edukačním programem, který potrvá až do 30. června 2022.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce a Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zvou na **besedu s architektem města Jindřichův Hradec Ing. Arch. Lukášem Soukupem**, která se uskuteční v pondělí 11. dubna v 18.00 hodin v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici.

Nový 33. svazek **Vlastivědného sborníku Dačicka, Jindřichohradecka a Třebońska** je od 1. dubna v prodeji na obou pokladnách muzea na Balbínově náměstí i ve Štítného ulici.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXXI. 4/2022

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Registrační značka: MK ČR 11673

Redakce: PhDr. Štěpánka Běhalová, Ph.D., MgA. Jakub Valášek

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I, Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), e-mail: muzeum@mjh.cz, www.mjh.cz